

sosialurin

telf. 147 20. 118 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevri: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Bladmenn: Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Laksaveiðan

OKKARA fiskiskapur á fjar- og miðleiðum er avtakandi. Mangur heldur tí at útlitið fyri framman er dapurt. Men so er kortini ikki.

SEINASTU árinu hava vit fingið alsamt størri og størri kunnleika um ymisk fiskasløg í okkara eigna sjógvi, ið vit higartil ikki hava troytt, og sum halda til úti á tí djúpa vatninum. Talan er t.d. um laks, kongafisk, svartkjáft, gulllaks og onnur fiskasløg við.

TVEY TEY seinastu árinu hava einir trýggir danskir bátar veitt laks við Føroyar. Í ár er talið av donskum laksabátum við Føroyar nógv vaksið. Hesir bátar eru nú átta í tali og teir hava sera góðan fiskiskap.

EIN AV hesum bátum, sum vit hava frætt um, hevur veitt fyri 1,2 mið. kr. eftir seks vikum. Donsku bátarnir hava loyvi til laksafiskiskap í føroyskum sjógvi frá 15. september til árslok. Verður veðrið til vildar og fiskiskapurin eins góður sum higartil, má hetta haldast at vera avbera gott.

VIT HAVA varhugan av, at tað liggur sera væl fyri hjá dønum at veiða laks við línu, og sjálvandi kemst hetta av, at danir í mong ár hava veitt laks við línu í Eystursjónum. Bestu laksamiðini í Eystursjónum eru nú russisk ogn og tí leita danir hendan vegin.

TÁ TALAN er um laksafiskiskap, hava føroyingar nærum einans roynt seg við gørunum í Grønlandi, og lítið og onki við línu. Fyri okkum er laksafiskiskapurin við línu sostatt eitt nýtt fyrbrigdi. Her hava vit helst nakað at læra. Og hetta kunnu vit læra av dønum.

AFTURFYRI at danir sleppa at veiða laks her, áttu vit at sett ta treyt, at eitt ávíst tal av føroyingum slapp við og harvið fingi sær kunnleika til hendan fiskiskap.

Skúli í Porkeri — er óneyðugt at hava arkitektar til skúlabygging?

26. sept. í ár skrivaði Oyggjatiðindi um skúlabygging í Porkeri.

Fyrst má ein spyrja, hvussu menn kunnu hugsa sær at fara so ábyrgdarleyst um pening, in fólk hava blött fyri í skattan.

Siðan má ein spyrja: hvør eru arkitektarnir? So vitt eg veit, eru fleiri ungir føroyingar arkitektar. Eg kenni nakrar av teimum — dugnaligir og idealistiskir eru teir — sum góðir arkitektar eiga at vera. Men hvør eru teir og hvat gera

teir, tá totalt ókvalifiserað fólk verða »biðin« um at gera »skúlaprojekt«? Hava teir ikki nýtt 6-7 ár til at útbúgva seg — og so visir tað seg at heilt óútbúgvið fólk kann taka arbeiðið teirra frá teimum. Hava teir onki felag, sum kann taka sær av áhugamálum teirra? Hava teir onki felag, sum kann ávirka, leiðbeina og ráðgeva kommunum og skúlamyndugleikum og øðrum, sum ikki vita ov mikið um byggisíð og mentan?

Komið fram — góðu arkitektar, visið okkum, at tit eru til og latið ikki dilettantarnar valda í tykkara faki.

Innan fyri sethúsbbyggingina gera tit arkitektar tykkum alt ov lítið galdandi og úrslitið er har eftir. Tann syndarlígi byggisiður, sum sæst hava tikið seg upp seinastu árinu, er onki betur at nevna enn ein yvirbjóðing í monststrøm ræðuleikum. Her verður ein hin fremsta uppgáva hjá tykkara felag at byrja

upplýsingararbeiði millum fólk.

Oddmar við Silána byggifrøðingur

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórinn veit, hvør hevur skrivað brovini.

Hvør segði sosialisma?

Áhugavert at lesa brævið hjá Kára Petersen (KP) í Sosialinum (7/11-79), har hann sum »kommunist-sosialistur« torir at bróta »solidaritetingin«, og siga okkum nakrar sannleikar um, hvussu vorðið er eystanfyri.

Lat meg beinanvegin siga, at eg eri samdur við KP um, at USA ikki er nakar eingil, men tað var tó gott endiliga at fáa at vita frá einum kommunisti, at steðan eystanfyri heldur ikki er so ljósareyð, sum summi vilja gera hana til.

Sum yngri høvdu vit nokk nógvur idealistiskar tankar um sosialismuna, sum so við og við eru pilkaðir úr okkum. Eftir hevur so staðið, um marxistiska læran er rett. Og tað tykist hon jú at vera. Men góðtaka vit tað, so noyðast vit eisini at viðganga at í praksis fungerar alt ikki so væl.

KP nevnið at »ongin kommunisma« er í eysturtýsklandi, tjekkoslovakinum og USSR. Lat meg taka blaðið so mikið frá muninum, at eg fái sagt at hon heldur ikki finst í jugoslavíu, póllandi og albaníu. Og nú, meðan eg eri í sannleiksherindinum, lat meg so eisini siga, at tað størsta, sokallaða sosialistiska landi, Kína, ja har finst heldur ongin kommunisma, ella skuldi man sagt sosialisma.

Tá gerst týðiligari fyri hvønn dag sum fer, at Kína er dyggur skultsveinur hjá teimum fúlustu millum kapitalistar.

Ikki nokk við at teir liggja og revidera og

karva sundur marxistisku teoríuna, og koma við trieinigheit og pappirstigarum, sum plástur á sárið. Nei, teir ganga við liv og sál í hernað saman við imperialismuni, móti fólksins áhugamálum.

Hvat hevur fascisturin Strauss at gera í Peking? Jú, kinesarar vilja siga honum hvussu væl teimum dámar at siggja eitt sterkt Europa, eitt sterkt EEC. Og teir vilja siga honum, hvussu væl teimum hugar NATO. Teir vilja styðja hann, tá hesi amboð verða brúkt móti fólkinum, verð vissur í ti.

Hvat gjørdi kinesiski uttanríkisráðharrin í Zaire í fjør? Jú, hann skuldi rósa Mobutu og hansara leigudrápsmonnum úr Belgíu og Fraklandi fyri at myrða og kvala í bloði fólkið í Zaire.

Og hvør er tað sum styðjar Shain, tá fólkið vil av við hann? Jú, tað er Kína, sum sendir bæði uttanríkisráðharran og formannin at styðja henda hóprápsmann.

Tá so Sadat kom við sínum »friðar« uppskoti, ja, so styðjaðu teir tað, og refereraðu tjakið í ísrælska parlamentinum. Ikki eitt orð um mótsæðuna frá palestinarum.

Teir styðjaðu einaferð eritreanska fólkið, men so skjótt teir fingi eina sendistovu í Addis Abeba, ja, so var vent í holuni.

Teir liggja á knøum fyri kapitalistum fyri at fáa vápn. Um alt landið verður propaganderað fyri USA: at tað ikki er aggressivt, og bert verjir sína stöðu, sum rættvist er. Tað man nokk vera í

sama anda, at teir so dyggiliga tóku undir við keypinum av hernaðarflogfórum, sum tey fyra NATO-londini gjørdur.

Vánaliga eru teir fyri búskaparliga, men tá teir vilja styðja nakran við láni, so lata teir tað til fascistiskar stjórnir sum Chile og Tunesien, meðan lond sum Albanien verða sett á svartalista.

Mangan hevur verið sagt at friður og forstålsis eyðkenna Kína. Henda mytan verður alt meira sundurpettað. Diskussiónir eru nógvur og langar, men innihaldið og sannleikin eru undirorðið. Tað er æran og tað at ikki má missast andlit, sum mest umræður. Nationalchauvinisman er í háseti. Útlendingar (um teir ikki júst eru amerikanarar ella europearar) verða forfylgdur, bukaðir alment og vistir av landinum, ofta bert tí teir eru svartir, ella tí teir hava gingið við kinesiskum konufólki.

Valdsgerðir eru vanligar. Vaksinn og børn verða myrd uttan rættargongd. Fangar verða bukaðir, summir til deyðis. Og torir tú at heingja eina veggavis upp um hetta, ja, so verður tú ofta ikki funnin aftur á lívi. Her er Charta 77 barnamatúr.

Kapitalistar trívast væl í Kína, teir fáa sitt. Men verri er hjá teið arbeiðandi fólkinum. Har eru lönirnar lágar, arbeiðstempoð verður alsamt sett upp, og tey noyðast at finna seg í hækkanði prisum á neyðsynjarverum. So tað er heldur ikki so undarligt at fleiri av teimum flýggja til Hong Kong.

»Vit liva undir eini fas-

cistiskari stjórn« stendur at lesa í veggavisum. Og tað er ikki heilt burturvið. Fyri at villeiða fólkið verður nationalchauvinisman prædikað.

Hóprápsmaðurin og racisturin, Pol Pot, verður styðjaður, so hann kann koma til ræði. Og teir fóru við honum gjøgnum vatn og eld. Eftir at hann er fallin, hava teir ráðandi tikið hann til sín, sum sín eigna, og hann situr nú í Peking og hevur útvarpsendingar um hvussu nógvir vietnamesarar skulu drepast, áðrenn vietnamesiska rasan er týnd. Stuðul millum fólkið hevði hann ongan.

Teir lupu á Vietnam við fleiri hundrad túsund hermonnum. Og hetta var ikki nokur vanlig herferð. Nei, harðskapurin var so stórur, at sjálv teir harðastu millum amerikanskar hermenn høvdu ótast. Allar bygdinar, teir komu framá, vórðu sorlaðar sundur. Fleiri hundrad túsund gjørdust heimleys. Skúlar, hospital, barnagarðar, brunnar og brýr, alt varð sprongt í luftina, og krátúrini dripin ella rænd. Ein roynd at drepa og oyða alt sum fyri var. Ein racistisk herferð.

Nú kann tað vera, at onkur sær sosialismu íggjgnum alt hetta. Eg siggi hana í hvussu er ikki. Eg meti Kína at vera fascistisk. Í klønum á imperialismuni, og sum ein vaksandi faktorur í kuganini av fólki og frælsisbardøgum. Eitt land har nationalschauvinisman og racisman hava fingið friar ræsur, í Framhald á síðu 15